

SZÉKELY KÖNYVTÁR

НІМД.Д. 0201

ZSIDÓ FERENC AJÁNlja BOGDÁN LÁSZLÓ AZ ÖRDÖG HÁROMSZÉKEN CÍMŰ KÖTETÉT

Kérdezhetnénk, Bogdán László gazdag életművéből miért épp *Az ördög Háromszéken* című regény került be a Székely Könyvtár sorozatba. Erre vonatkozóan van halvány elképzelésem: számomra ez a regénye a legkedvesebb, mely mű ugyanakkor a szerző Achilles-sarka is. Mert a legizgalmasabb és a legerélyibb. Erdélyiségünk a legebezhetőbb pontunk – épp azért, mert oly nagyon féltjük.

Le a kalappal Bogdán László történetészvési képessége előtt! Sikerül megfognia az olvasót, néha meg is rángatja, pedig a téma lassan idegenné kezd válni, mert egy letűnt világé: az ötvenes évek vad-kommunizmusába vezet vissza, a büntető munkatáborok, éjszakai elhurcolások, helyi pártképviselők kiskirálykodásának mozgalmas időszakába. A szerző által bizarrnak nevezett történet mindössze négy nap alatt játszódik le, narrátora Bogdán László visszatérő, alapos műgonddal megrajzolt figurája, Hutera Béla, valamint a férje „tisztátalan” múltja miatt a tanügyből elbocsátott Asperján Rebeka. A cselekmény alapját a bukaresti elvtársak, párttitkárok háromszéki vaddisznóvadászata képezi. Felsőtábor egész lakosságát mozgósítják, hajtókról – és mint kiderül –, hajtottakról is kell gondoskodni... Fény derül a helybeliek kiszolgáltatottságára (igen, a vadászat egyben „tisztogatás” is): jobb meg sem szólalni, márpedig meg kell, mert a faggatózás állandó, a buzgó pártvezérek mindenhol pártellenséget szimatolnak, arra a válaszra pedig, hogy „én ártatlan vagyok”, fölöttébb allergiások, mert azt, hogy ki ártatlan és ki nem, úgyis a párt dönti el... Megtudjuk, hogy az elvtársak ígéretet tesznek Rebekának: megpróbálják kiszabadítani a férjét a munkatáborból, holott tudják, már rég halott... Hutera Béla vergődésének is tanúi lehetünk, ki épp kiváltságos helyzete miatt megalázott: borbély lévén beretválhatja a nagykutyákat, így nem állítják félre az útból, sőt, még egy vaddisznót is kap ajándékba, ám hatalmas árat kell fizetnie érte...

Persze, gyakran van jelenése az ördögnek is, sejteni lehet – ám Bogdán László egy verbéli ördögi sztorihoz illően homályban hagyja a részleteket –, hogy ez Ödön von Boticselli illuzionista ügyködésének tudható be. Az alvilági lény egyszerre több helyen is megfordul, aszerint, hogy hol van nagyobb szükség rá, aztán végül ő is eltűnik. Vagyis az ördög is magára hagyja a falut? Ezeket nemhogy ima, az ördög se segít? Bogdán László következtetése: nem az a lényeg, magyarul vagy románul szólalt-e meg az ördög, hisz „orunk amúgy sem csak ettől fokhagymás!” A talányosság összebékíti ezt az embertelenül hideg, realista történetet a vízió, babona, mitikus létérzés ezoterikájával. A regényt ez teszi időtállóvá, olvasóbaráttá, múltunk pozitív értelemben vett ponyvájává (a cím alatt műfajmeghatározásként ez áll: szocreál ponyva).

